

Beste leerkracht,

U komt met uw leerlingen kijken naar *X tot de zoveelste*, een figurentheatervoorstelling van **frieda** in een ongebruikelijke vorm. Ongebruikelijk, omdat u als kijker zelf mee het verloop van het verhaal kan bepalen. U kiest. De kans is groot dat de voorstelling die u ziet verschilt van de voorstelling die een andere groep te zien krijgt. In totaal zijn er 9 mogelijke verlopen, waarvan u er twee zal zien. Welke dat zijn hangt dus van u af.

Voor ons eindigt de voorstelling niet wanneer u de zaal verlaat want iedereen weet dat het punt achter een verhaal altijd een schijnpunt is, waarna het leven weer op gang moet worden gebracht. Wij hopen daarom dat onze voorstelling het begin kan zijn van een (filosofisch) nagesprek met uw leerlingen. Deze brief wil een voorzichtige aanzet zijn tot zo'n gesprek. Hieronder volgen een aantal suggesties van richtingen waarin u het gesprek zou kunnen sturen. (Uiteraard bent u vrij deze op uw eigen manier in te vullen, te verbeteren of simpelweg naast u neer te leggen.)

De voorstelling begint met een moeilijk woord. **Onvermijdelijkheid**. U kan uw leerlingen vragen of iemand weet wat dat woord betekent? Misschien als het in stukken wordt geknipt? Vermijden. Vermijdelijk. Onvermijdelijk. Kan er iemand een voorbeeld geven van iets wat niet te vermijden valt? Waar kan geen mens aan ontkomen?

Tijdens de voorstelling krijgen u en uw leerlingen de mogelijkheid om het verhaal een bepaalde richting in te sturen. Jullie maken de keuzes. Die **keuzes** hebben gevolgen. Kunnen er nog andere voorbeelden gevonden worden van keuzes die gevolgen hebben? Welke keuzes heeft uw leerling vandaag al gemaakt? Wat zou 'kiezen is verliezen' kunnen betekenen? Is het gemakkelijk om te kiezen? Waarom twijfelen we? Waarom is het soms moeilijk om te kiezen? Is het makkelijker te kiezen wanneer de keuzemogelijkheden stijgen? Weet je altijd wat je wil?

Na afloop van een eerste verhaal wordt de mogelijkheid tot een **herkansing** aangeboden. Bij de herkansing krijgt u te zien hoe het verhaal zich zou ontwikkeld hebben indien u op een bepaald punt een andere keuze had gemaakt. Is dit alternatieve verloop per definitie beter? U kan uw leerlingen laten fantaseren over hoe hun dag er zou uitgezien hebben indien ze andere keuzes hadden gemaakt. Als je de tijd terug zou kunnen draaien, wat zou je dan veranderen? Zijn de figuren uit de voorstelling tevreden met de keuzes die zij maakten? Zouden ze gelukkiger/ ongelukkiger zijn als ze andere keuzes hadden gemaakt? Kan je in het echte leven terugkomen op een keuze? Zijn de gevolgen van sommige keuzes onvermijdelijk?

Wij hopen dat u even veel plezier beleeft aan onze voorstelling als wij toen wij haar maakten.

Tot binnenkort,
frieda